

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๖๔ ประจำวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

โรครากขาวยางพารา (white root disease)

เดือนเกษตรกรชาวสวนยางเฝ้าระวังโรครากขาวที่มักจะเกิดขึ้นในช่วงฝนตกชุก สามารถเกิดได้ทุกระยะการเจริญเติบโต มักเกิดขึ้นกับต้นยางพาราอายุ ๑ ปี ขึ้นไป เกษตรกรควรหมั่นสำรวจต้นยางอย่างสม่ำเสมอ หากสำรวจพบการเข้าทำลายให้รีบขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อหาแนวทางควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา *Rigidoporus microporus* (Fr.) Overeem

ชื่อพ้อง : เชื้อรา *Rigidoporus lignosus* (Klotzsch) Imazeki

ลักษณะอาการ

พบต้นยางเป็นโรคได้ตั้งแต่เริ่มปลูก เมื่อระบบรากถูกทำลายจะแสดงอาการให้เห็นทางทรงพุ่ม ใบจะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีเหลือง โดยจะสังเกตเห็นเฉพาะบางกิ่ง และเหลืองทั้งทรงพุ่มและร่วงในที่สุด

ลักษณะโคนต้นและรากที่เป็นโรค จะเห็นเส้นใยของเชื้อราที่มีสีขาวลักษณะค่อนข้างหยาบปลายแบน เมื่อเส้นใยอายุมากขึ้นจะกลายเป็นเส้นกลมหนูนสีส้ม เรียกว่า ไรโซมอร์ฟ (rhizomorph) เชื้อราเจริญปกคลุมเกาะติดแน่นกับผิวราก

ลักษณะเนื้อไม้ของผิวราก ในระยะแรกเนื้อไม้จะแข็งและมีสีขาว หากเป็นรุนแรงเนื้อไม้จะมีสีขาวครีม ต่อมาเนื้อไม้จะฟ้าม เบา และยุ่ย

ลักษณะดอกเห็ด ในช่วงที่มีความชื้นสูงจะพบดอกเห็ดมีลักษณะเป็นแผ่นครึ่งวงกลม ไม่มีขน ไม่มีก้านชูดอก (stalk) ดอกอ่อนจะสั้นเหมือนหนัง ดอกแก่แข็งกระด้าง สีของดอกด้านบนมีสีส้มแก่และอ่อนสลับกันเป็นวงขอบดอกมีสีขาว ด้านล่างมีสีส้มอ่อนและมักเกิดซ้อนกันเป็นชั้นๆ จำนวนดอกเห็ดและขนาดขึ้นกับความชื้นและอายุของดอก

การแพร่กระจาย

เชื้อราเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงฤดูฝน ที่มีความชื้นสูง การกระจายและการระบาดของโรคที่รุนแรงมักปรากฏในพื้นที่ปลูกที่มีรากไม้ต่อไม้ เป็นพื้นที่ปลูกที่ปลูกแทนป่าเป็นครั้งแรก และดินมีลักษณะเป็นดินร่วนทราย ปัจจุบันพบว่าแปลงปลูกแทนเป็นโรคมามากขึ้น เชื้อราสามารถแพร่กระจายได้ ๒ ทาง คือ

- ๑) โดยการสัมผัสกันระหว่างรากที่เป็นโรคกับรากจากต้นปกติ ทำให้เชื้อเจริญลุกลามต่อไป
- ๒) โดยสปอร์ของเชื้อราปลิวไปตามลม ติดไปกับขามาแมลง หรือลอยไปตามน้ำ แล้วไปตกบนบาดแผลของตอยางใหม่ เมื่อมีความชื้นเพียงพอ จะเจริญลุกลามไปยังระบบราก กลายเป็นแหล่งเชื้อโรคแหล่งใหม่ต่อไป

พืชอาศัย

ทุเรียน ขนุน จำปาตะ มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ไม้ ส้ม โกโก้ ชา กาแฟ เนียงนก พริกไทย พริกชี้หู น้อยหน่า มันสำปะหลัง สะเดาบ้าน สะเดาเทียม ทัง มะเขือเปราะ กระทกรก มันเทศ สะตอ ลองกอง มังคุด

กรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำวิธีการป้องกันและกำจัด ดังนี้

การป้องกันกำจัดและควบคุมโรครากขาวให้ได้ผลจะต้องมีมาตรการในการจัดการตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการปลูกไปจนถึงหลังปลูกหรือระยะที่ต้นยางให้ผลผลิตแล้วโดยใช้วิธีการจัดการแบบผสมผสานทั้งการปฏิบัติทางเขตกรรม การทำความสะอาดแปลงปลูก การใช้สารเคมี และการเพิ่มประสิทธิภาพของจุลินทรีย์ที่เป็นปฏิปักษ์กับเชื้อราสาเหตุในดิน ดังนี้

๑. การเตรียมพื้นที่ปลูกอย่างควรทำลายตอไม้ ท่อนไม้เก่าออกให้หมด ไถพลิกหน้าดินตากแดด เพื่อกำจัดเชื้อราที่เจริญอยู่ในดินและในเศษไม้เล็กๆ ที่หลงเหลืออยู่ในดิน

๒. ในแหล่งที่มีโรคระบาด หลังการเตรียมดินควรปล่อยพื้นที่ว่างไว้ประมาณ ๑ - ๒ ปี หรือปลูก พืชคลุมดินตระกูลถั่ว เพื่อปรับสภาพดินให้เหมาะกับการเจริญเติบโตของพืชและจุลินทรีย์ในดินบางชนิดที่เป็นพืชต่อเชื้อราสาเหตุโรครากขาว

๓. แปลงยางที่มีประวัติการเป็นโรครากขาวมาก่อน แนะนำให้ใช้กำมะถันผงผสมดินในหลุมปลูก ๒๔๐ กรัมต่อหลุม เพื่อปรับสภาพ pH ดิน ให้เป็นกรด เหมาะต่อการเจริญของเชื้อปฏิปักษ์ต่อโรครากขาว และป้องกันการเจริญของเชื้อราสาเหตุโรครากขาวเข้าทำลายรากยาง

๔. หลังจากปลูกยางไปแล้ว ๑ ปี ควรสำรวจแปลงยางสม่ำเสมอ ตรวจสอบพบใบเพื่อหาต้นยางที่เป็นโรครากขาว ในพื้นที่ที่ไม่เคยเป็นโรครากมาก่อน ควนตรวจปีละ ๑ - ๒ ครั้ง ส่วนในพื้นที่ที่เคยเป็นโรครากมาแล้วให้ตรวจซ้ำทุก ๓ เดือน ต้นยางเป็นโรครุนแรงไม่อาจรักษาได้ ควรขุดต้นเผาทำลายและรักษาต้นข้างเคียงโดยใช้สารเคมี

๕. ต้นยางอายุน้อยกว่า ๓ ปี ที่เป็นโรครากขาวนั้น ควรขุดเผาทำลายให้หมดเพื่อยับยั้งการระบาดของโรค

๖. ต้นยางที่มีอายุมากกว่า ๓ ปีขึ้นไป ควรขุดคูล้อมบริเวณต้นเป็นโรค (กว้าง ๓๐ เซนติเมตร ลึก ๖๐ เซนติเมตร) เพื่อป้องกันไม่ให้โรคแพร่ระบาดไปยังต้นอื่นโดยการสัมผัสกันของราก และขุดลอกคูทุกปี

๗. ไม่ควรปลูกพืชร่วม หรือพืชแซมที่เป็นพืชอาศัยในพื้นที่ที่เป็นโรคราก

๘. ใช้สารเคมีสำหรับรักษาต้นที่เป็นโรคเพียงเล็กน้อย และใช้กับต้นข้างเคียงเพื่อป้องกันโรค โดยขุดร่องเล็กๆ รอบโคนต้น กว้าง ๑๕ - ๒๐ เซนติเมตร เทสารเคมีลงในร่องรอบโคนต้น ใช้สารเคมีทุก ๖ เดือน เป็นเวลา ๒ ปี

- ไตรเดอร์มอร์ฟ ๗๕% EC อัตรา ๑๐ - ๒๐ ซีซี ต่อ น้ำ ๑ - ๒ ลิตร ต่อต้น
- ไฮโปโรโคนาโซล ๑๐% SL อัตรา ๑๐ - ๒๐ ซีซี ต่อ น้ำ ๑ - ๒ ลิตร ต่อต้น
- โปรปีโคนาโซล ๒๕% EC อัตรา ๓๐ ซีซี ต่อ น้ำ ๓ ลิตร ต่อต้น
- เฮกซะโคนาโซล ๕% EC อัตรา ๑๐ - ๒๐ ซีซี ต่อ น้ำ ๒ ลิตร ต่อต้น
- เฟนิโคลนิล ๔๐% FS อัตรา ๔ - ๘ กรัม ต่อ น้ำ ๓ ลิตร ต่อต้น

ที่มา : ๑. สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

๒. กรมส่งเสริมการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางจิระนุช ชาญณรงค์กุล ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
นางสาวสุมนา สิมาสฤกษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช

เรียบเรียงโดย : นางสาวเบญจมาภรณ์ ชุ่มจิตร นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

กลุ่มเส้นใยของเชื้อราโรครากขาวที่โคนต้น

ลักษณะดอกเห็ดของโรครากขาว

เส้นใยเชื้อราเมื่ออายุมากขึ้นเป็นเส้นกลมม้วนสีเหลืองซีด

ที่มาภาพ : สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร